TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. spalio 27 d.*

Byloje C-402/10

dėl *Conseil d'État* (Prancūzija) 2010 m. gegužės 26 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. rugpjūčio 6 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Groupe Limagrain Holding

prieš

Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro 5-osios kolegijos pirmininko pareigas einantis A. Borg Barthet, teisėjai J.-J. Kasel ir M. Berger (pranešėja),

generalinis advokatas J. Mazák,
posėdžio sekretorė R. Şereş, administratorė,

* Proceso kalba: prancūzų.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. gegužės 11 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Groupe Limagrain Holding*, atstovaujamos advokatų A. Monod ir V. Maignan-Artiga,

— *Établissement national des produits de l'agriculture ir de la mer*, atstovaujamos advokato F. Blancpain,

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir B. Cabouat,

— Europos Komisijos, atstovaujamos B. Burggraaf ir D. Triantafyllou,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1987 m. lapkričio 27 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 3665/87, nustatančio išsamias bendrąsias eksporto grąžinamųjų išmokų už žemės ūkio produktus sistemos taikymo taisykles (OL L 351,

p. 1), be kita ko, iš dalies pakeisto 1993 m. birželio 30 d. Komisijos reglamentu (EEB) Nr. 1708/93, (OL L 159, p. 77, toliau – Reglamentas Nr. 3665/87), nuostatų, skaitomų kartu su 1980 m. kovo 4 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 565/80 dėl eksporto grąžinamųjų išmokų už žemės ūkio produktus išankstinio išmokėjimo (OL L 62, 1980, p. 5; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 4 t., p. 156) nuostatomis, išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas kilus ginčui tarp bendrovės *Groupe Limagrain Holding* (toliau – *Limagrain*), perėmusios bendrovės *Maïs Céréales Technologie* (toliau – MCT) teises, ir *Office national interprofessionnel des céréales* (toliau – ONIC), tapusios *Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer*, dėl MCT avansu išmokėtos eksporto grąžinamosios išmokos grąžinimo.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 565/80

3 Reglamentu Nr. 565/80 nustatoma tam tikrų žemės ūkio produktų, taip pat tų, kuriuos apima 1975 m. spalio 29 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2727/75 dėl bendro grūdų rinkos organizavimo (OL L 281, p. 1), kuris buvo panaikintas ir pakeistas 1992 m. birželio 30 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 1766/92 (OL L 181, p. 21), eksporto į trečiąsias šalis grąžinamųjų išmokų išankstinio išmokėjimo sistema.

4 Šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Suinteresuotai šaliai paprašius, eksporto grąžinamosios išmokos dydžio suma išmokama iš karto, kai tik pagrindiniai produktai yra pateikiami muitiniam tikrinimui [muitinės priežiūrai], garantuojant, kad perdirbti produktai arba prekės per nustatytą laiką bus eksportuoti.“

5 Pagal to paties reglamento 6 straipsnį:

„Norint pasinaudoti šiame reglamente numatytomis priemonėmis, pateikiamas užstatas, kuriuo garantuojama, kad bus grąžinta ne tik sumokėta, bet ir papildoma suma.

Visas šis užstatas arba jo dalis yra nusavinama (išskyrus *force majeure* atvejus):

— jeigu neišvežus produktų arba prekių per 4 straipsnio 1 dalyje <…> nurodytą laikotarpį grąžinamosios išmokos suma yra negrąžinta

arba

— jeigu nustatoma, kad nebuvo pagrindo gauti eksporto grąžinamąją išmoką, arba jeigu turėjo būti išmokėta mažesnė grąžinamoji išmoka.“

Reglamentas Nr. 3665/87

6 Reglamento Nr. 3665/87 2 antraštinės dalies 3 skyriuje, t. y. 24–33 straipsniuose, įtvirtinamos Reglamento Nr. 565/80 išsamios taikymo taisyklės ir formalumai, kuriuos reikia įvykdyti ar sąlygos, kurias reikia tenkinti tam, kad būtų galima kreiptis dėl išankstinio grąžinamosios išmokos išmokėjimo už prieš eksportuojant perdirbtus ar sandėliuotus produktus ar prekes.

7 Šio reglamento 25 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta:

„1. Jeigu eksportuotojas nurodo, kad ketina eksportuoti produktus arba prekes po perdirbimo ar laikymo sandėlyje ir prašyti grąžinamosios išmokos pagal Reglamento (EEB) Nr. 565/80 4 arba 5 straipsnių nuostatas, galimybė gauti grąžinamąją išmoką pagal šias nuostatas priklauso nuo to, ar eksportuotojas muitinės pareigūnams pateikia deklaraciją, toliau vadinamą „mokėjimo deklaracija“.“

8 Šio reglamento 26 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Priimant mokėjimo deklaraciją, produktai ar prekės pateikiami muitinės priežiūrai iki kol jie bus išvežti iš Bendrijos teritorijos arba kol pasieks numatytą paskirties vietą.“

9 Pagal Reglamento Nr. 3665/87 27 straipsnio 5 dalies pirmą pastraipą:

„Pagrindiniai produktai, ketinant juos perdirbti, gali būti laikomi muitinės priežiūroje šešis mėnesius nuo mokėjimo deklaracijos priėmimo dienos.“

10 Šio reglamento 29 straipsnio 1 ir 2 dalyje nustatoma:

„1. Prieš eksportuojant mokėtiną išmoką perveda valstybė narė, kurioje priimta mokėjimo deklaracija.

2. Tokia išmoka sumokama tik gavus rašytinį eksportuotojo prašymą. <…>“

11 To paties reglamento 31 straipsnio 1 dalyje nustatoma:

„Prieš priimant mokėjimo deklaraciją, pateikiamas užstatas, lygus sumai, apskaičiuotai pagal 29 straipsnio 3 dalį, prie kurios prireikus pridedama teigiama kompensacinė piniginė suma bei taip gauta 20 % padidinta suma. <...>“

12 Šio reglamento 33 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Jeigu buvo įrodyta teisė gauti grąžinamąją išmoką už produktus ar prekes, kuriems taikomos šio skyriaus nuostatos, avansas išmokamas būsimo mokėjimo sąskaita. Jeigu už eksportuotus kiekius mokėtina išmokos suma yra didesnė nei sumokėtas avansas, skirtumas sumokamas atitinkamam asmeniui.

Jeigu už eksportuotus kiekius mokėtina išmokos suma yra mažesnė nei sumokėtas avansas ir ypač jeigu taikoma 2 dalis, kompetentinga institucija nedelsdama inicijuoja Reglamento (EEB) Nr. 2220/85 29 straipsnyje numatytą procedūrą, kad ūkio subjektas grąžintų šių dviejų sumų skirtumą, padidintą 20 %.“

Reglamentas (EEB) Nr. 3719/88

13 1988 m. lapkričio 16 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 3719/88, nustatančio bendrąsias išsamias taisykles dėl importo ir eksporto licencijų bei išankstinio nustatymo sertifikatų sistemos taikymo žemės ūkio produktams (OL L 331, p. 1), 43 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta:

„Jeigu pagrindiniams produktams taikoma Reglamento (EEB) Nr. 565/80 4 straipsnyje numatyta tvarka <...> ir buvo panaudota eksporto licencija ar išankstinio nustatymo sertifikatas ir jeigu suinteresuota šalis visiškai ar iš dalies:

— atsiima iš muitinės priežiūros tokius pagrindinius produktus, to paties pavidalo arba perdirbtus, taip pat tokius produktus arba prekes ar

— nesilaiko Reglamento (EEB) Nr. 3665/87 27 straipsnio 5 dalyje ir 28 straipsnio 5 dalyje ar kituose teisės aktuose nustatyto viso termino,

įsipareigojimas eksportuoti nurodytą kiekį laikomas neįvykdytu.“

Reglamentas (EEB) Nr. 2913/92

14 Pagal 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307; toliau – Bendrijos muitinės kodeksas), 105 straipsnio pirmą pastraipą:

„Muitinės paskirtas asmuo turi tvarkyti visų prekių, kurioms įforminta muitinio sandėliavimo procedūra, prekių apskaitą, laikydamasis šios institucijos nustatytos tvarkos. Prekių apskaitos tvarkyti nereikia viešajame sandėlyje, kurį turi muitinė.“

Reglamentas (EEB) Nr. 2454/93

15 Pagal pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms aktualios redakcijos 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas

(OL L 253, 1993, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307; toliau – Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo reglamentas), 504 straipsnio 1 dalį:

„Nepažeidžiant 2 ir 3 dalies, muitinės sandėliai, kuriuose prekės saugomos taikant muitinio sandėliavimo procedūrą, yra klasifikuojami taip:

<...>

— C tipas: privatusis sandėlis, atitinkantis Kodekso 99 straipsnio 2 pastraipos antrąją įtrauką, jeigu sandėlio sandėlininkas ir depozitorius yra vienas ir tas pats asmuo, bet nebūtinai prekių savininkas,

<...>“

16 Šio reglamento 517 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„A, C, D ir E tipo sandėlių atveju muitinės skiria sandėlininką asmeniu, privalančiu užtikrinti prekių apskaitos tvarkymą, nurodytą [Bendrijos muitinės] kodekso 105 straipsnyje.

Prižiūrinčiai įstaigai turi būti sudaryta galimybė gauti prekių apskaitos dokumentus, kad ji galėtų atlikti bet kokius patikrinimus.“

17 To paties reglamento 520 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Prekių apskaitos dokumentuose, nurodytuose [Bendrijos muitinės] kodekso 105 straipsnyje, yra įrašomi visi duomenys, būtini tinkamam muitinio sandėliavimo procedūros vykdymui ir kontrolei užtikrinti.

Šiuose dokumentuose [be kita ko] registruojama:

a) informacija, nurodyta procedūros pradžios įforminimo deklaracijos 1, 31, 37 ir 38 langeliuose;

b) deklaracijų, kurias naudojant prekėms yra įforminami muitinės sankcionuoti veiksmai, baigiant muitinio sandėliavimo procedūros formalumus, duomenys;

c) data ir duomenys kitų muitinės dokumentų ir visų kitų dokumentų, susijusių su procedūros pradžios įforminimu ir muitinės formalumų užbaigimu;

d) informacija, kurios reikia prekių priežiūrai, įskaitant duomenis apie jų buvimo vietą ir duomenis apie bet kokį prekių perkėlimą į kitus sandėlius, neužbaigus procedūros;

e) informacija, susijusi su bendru prekių saugojimu, nurodytu 524 straipsnyje;

f) duomenys, kurie gali būti reikalingi prekėms identifikuoti;

g) informacija apie įprastines prekių tvarkymo operacijas;

h) informacija apie laikiną prekių išgabenimą iš muitinės sandėlio.

<...>

3. Prekių apskaitos duomenys bet kuriuo metu rodo sandėlyje esančias prekes, kurioms vis dar taikoma muitinio sandėliavimo procedūra. Muitinės nustatytu laiku sandėlininkas pateikia prižiūrinčiai įstaigai minėtų prekių sąrašą.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

18 MCT užsiima eksportui skirtų grūdų, ypač kukurūzų kruopų, konservavimu ir šių kruopų perdirbimu į kukurūzų rupinius.

19 1994 m. rugsėjo 30 d. ši bendrovė pagal Reglamento Nr. 565/80 4 straipsnio 1 dalį pasirašė deklaraciją, kurioje patvirtinama, kad muitinės sandėlyje saugomos kukurūzų atsargos, kol bus eksportuotos rupinių pavidalų.

20 Atsargos buvo laikomos C tipo sandėlyje, kaip tai suprantama pagal Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo reglamento 504 straipsnį.

21 Remdamasi šia deklaracija, ONIC pervedė 2 523 414,07 FRF grąžinamosios išmokos avansą.

22 1996 m. muitinės tarnyboms patikrinus dokumentus buvo nustatyta, kad sandėliavimo laikotarpiu nebuvo vedama prekių, kurioms taikoma muitinio sandėliavimo procedūra, atsargų apskaita, kaip tai reikalaujama pagal Bendrijos muitinės kodekso 105 straipsnį.

23 1998 m. lapkričio 17 d. laišku ONIC nurodė MTC grąžinti 3 028 096,88 FRF sumą, kurią sudaro šios bendrovės avansu gauta grąžinamoji išmoka, padidinta 20 % bauda pagal Reglamento Nr. 3665/87 33 straipsnį.

24 MCT paprašė panaikinti ONIC išduotą nurodymą dėl grąžinimo.

25 2004 m. spalio 7 d. sprendimu *Tribunal administratif de Clermont-Ferrand* atmetė šį prašymą. 2007 m. birželio 21 d. sprendimu *Cour d'appel de Lyon* patvirtino šį sprendimą.

26 *Limagrain*, MCT teisių perėmėja, pateikė kasacinį skundą *Conseil d'État* (Valstybės Taryba).

27 Šiomis aplinkybėmis *Conseil d'État*, turėdama abejonių dėl Reglamento Nr. 565/80 4 straipsnio 1 dalies ir Bendrijos muitinės kodekso 105 straipsnio aiškinimo, nutarė Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar pakanka to, kad, nesilaikant pagal Bendrijos muitų teisės aktus sandėlininkui tenkančių pareigų, nebūtų vedama produktų ar prekių, kuriems taikoma muitinio sandėliavimo procedūra, atsargų apskaita, kad eksportuotojas, kuris tuos produktus ar prekes padėjo į minėtą sandėlį, negautų išankstinio finansavimo, numatyto kartu skaitomose [reglamentų Nr. 3665/87 ir Nr. 565/80] nuostatose?

2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ką reikėtų daryti su pagalbos gavėjui išmokėtomis sumomis?

Konkrečiai kalbant:

a) jeigu nustatyta, kad prekės buvo tikrai eksportuotos, ar galima teigti, jog su tuo eksportu susijusias grąžinamąsias išmokas eksportuotojas įgijo visiškai arba iš dalies? Pastaruoju atveju, ar reikia taikyti tokią grąžinamosios išmokos normą, kuri buvo iš anksto nustatyta pagal teisės aktus dėl išankstinio eksporto grąžinamųjų išmokų mokėjimo, ar faktinio eksporto dieną taikytiną normą laikantis arba nesilaikant iš anksto nustatytos normos ribų?

b) jeigu atsiranda pareiga grąžinti visą arba dalį gautos sumos, ar remiantis <...> Reglamento <...> Nr. 3665/87 <...> 33 straipsniu prie nepagrįstai gautos grąžintinos sumos reikia pridėti tose nuostatose numatytą baudą, nors atsakomybė už atsargų apskaitos vedimą tuo atveju, kaip ir šioje byloje, kai muitinės sandėlis yra privatus C tipo sandėlis, priklausantis pačiam žemės ūkio produktų eksportuotojui, tenka sandėlininkui?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

28 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Sąjungos muitų teisės nuostatos dėl išankstinio eksporto grąžinamųjų išmokų finansavimo turi būti aiškinamos taip, kad pakanka to, jog, nesilaikant Bendrijos muitų teisės aktų, nebūtų vedama produktų, kuriems taikoma muitinės priežiūra, atsargų apskaita, kad eksportuotojui nebūtų avansu išmokėtos su šiais produktais susijusios eksporto gražinamosios išmokos.

29 Norint atsakyti į šį klausimą reikia priminti šioje byloje svarbius eksporto grąžinamųjų išmokų išankstinio išmokėjimo sistemos požymius.

30 Reglamento Nr. 565/80 4 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad eksportuotojui grąžinamosios išmokos dydžio suma išmokama iš karto, kai tik pagrindiniai produktai yra pateikiami muitinės priežiūrai, garantuojant, kad perdirbti produktai per nustatytą

laiką bus eksportuoti. Pagal Reglamento Nr. 3665/87 25 straipsnį, norint pasinaudoti šia eksporto grąžinamųjų išmokų išankstinio finansavimo sistema, reikia muitinės pareigūnams pateikti mokėjimo deklaraciją ir gauti šių pareigūnų deklaracijos patvirtinimą. Remiantis šio reglamento 26 ir 27 straipsniais, pagrindiniai produktai turi būti pateikti muitinės priežiūrai nuo mokėjimo deklaracijos priėmimo dienos iki jų eksportavimo dienos, o tai iš principo turi būti padaryta per šešis mėnesius.

31 Iš kartu skaitomų šių nuostatų matyti, kad eksporto grąžinamųjų išmokų išankstinio finansavimo sistemos tinkamas veikimas pagrįstas kontrolės mechanizmu, t. y. muitinės priežiūros sistema. Taikant šią sistemą nacionalinėms valdžios institucijoms turi būti suteikta galimybė bet kuriuo momentu pagal visose valstybėse narėse įtvirtintą vienodą procedūrą patikrinti ir įsitikinti, ar tenkinamos prašomoms grąžinamosioms išmokoms gauti nustatytos materialinės sąlygos, apibrėžtos taikytinose Sąjungos teisės nuostatose (šiuo klausimu žr. 1988 m. spalio 18 d. Sprendimo *Bayernwald Früchteverwertung*, 121/87, Rink. p. 6273, 18 punktą)

32 Taigi norint, kad iš anksto būtų išmokėtos eksporto grąžinamosios išmokos pagal Reglamento Nr. 565/80 nuostatas, viena iš sąlygų yra su muitinės priežiūros sistema susijusių pareigų laikymasis.

33 Tarp pagrindinių su šia sistema susijusių sąlygų pagal Bendrijos muitinės kodekso 105 straipsnį yra pareiga vesti prekių, kurioms įforminta muitinio sandėliavimo procedūra, atsargų apskaitą; to daryti nereikia, jeigu tai viešasis sandėlys, priklausantis muitinei. Ši išimtis netaikoma pagrindinėje byloje, nes pagrindiniai produktai buvo laikomi C tipo privačiame sandėlyje.

34 Remiantis Bendrijos muitinės kodeksą įgyvendinančio reglamento 520 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa, muitinės prekių apskaitos dokumentuose turi būti įrašyti visi duomenys, būtini tinkamai vykdyti muitinės priežiūros procedūrą.

35 Pagrindinės bylos faktinių aplinkybių metu galiojusioje minėto 520 straipsnio 1 dalies antros pastraipos redakcijoje buvo išvardyti duomenys, kurie turėjo būti, be kita ko, įrašyti į atsargų apskaitos dokumentus. Kalbant apie duomenis, pažymėtina, jog vartojamas įterpinys „be kita ko“ parodo, kad teisės aktų leidėjas laikė šį sąrašą kaip būtiną minimumą.

36 Be to, to paties 520 straipsnio 3 dalyje patikslinta, kad „prekių apskaitos duomenys bet kuriuo metu rodo sandėlyje esančias prekes, kurioms vis dar taikoma muitinio sandėliavimo procedūra“.

37 Remiantis tuo galima padaryti išvadą, kad jeigu nėra nurodyti Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo reglamento 520 ir paskesniuose straipsniuose nurodyti minimalūs būtini duomenys, negalima laikyti, kad įvykdyta pareiga vesti atsargų apskaitą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Bayernwald Früchteverwertung* 19 punktą). Tai reiškia, kad nesilaikyta esminės muitinės priežiūros procedūros pareigos. Todėl viena iš išankstinio eksporto grąžinamųjų išmokų išmokėjimo sąlygų pagal Reglamento Nr. 565/80 nuostatas neįvykdyta.

38 Vis dėlto reikia atsižvelgti į atsargų apskaitos tikslą, kuriuo siekiama sudaryti galimybę patikrinti prekių, už kurias turi būti išmokėtos grąžinamosios išmokos, pobūdį ir tikslų kiekį. Todėl esant abejonių dėl tam tikrų įrašų atsargų apskaitoje, norint jas atmesti, galima atsižvelgti į kitus papildomus dokumentus (šiuo klausimu žr. minėto

Sprendimo *Bayernwald Früchteverwertung* 19 punktą). Vadinasi, likusios abejonės dėl tam tikrų įrašų teisingumo ar dėl atsargų apskaitoje esančių neatitikimų arba praleidimų gali būti išsklaidytos remiantis papildomais dokumentais (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Bayernwald Früchteverwertung* 20 punktą).

39 Taigi į pirmąjį pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Sąjungos teisės nuostatos dėl eksporto grąžinamųjų išmokų išankstinio išmokėjimo turi būti aiškinamos taip, kad produktų, kuriems taikoma muitinio sandėliavimo procedūra, atsargų apskaitos vedimas pagal Sąjungos muitų teisės aktus yra su šiais produktais susijusių eksporto grąžinamųjų išmokų išankstinio išmokėjimo sąlyga. Vis dėlto likusios abejonės dėl tam tikrų įrašų teisingumo ar dėl atsargų apskaitoje esančių neatitikimų gali būti išsklaidytos remiantis papildomais dokumentais, jeigu šie dokumentai tenkina kompetentingas nacionalines institucijas.

Dėl antrojo klausimo

40 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nurodydamas atvejį, kai nebuvo įvykdyta pareiga pagal Sąjungos muitų teisę vesti produktų, kuriems taikoma muitinės priežiūra, atsargų apskaitą, nori sužinoti, kokios pasekmės dėl tokio neįvykdymo kyla sumų, kurios eksportuotojui buvo išmokėtos avansu kaip eksporto grąžinamosios išmokos, atžvilgiu.

41 Šį klausimą sudaro dvi dalys.

42 Visų pirma prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, tuo atveju, kai nustatyta, jog išankstinio mokėjimo deklaracijoje nurodytos prekės buvo iš tiesų eksportuotos, ar su šiomis prekėmis susijusių eksporto grąžinamųjų išmokų suma turi būti laikoma kaip įgyta eksportuotojo ir tokiu atveju, kokia norma remiantis reikia apskaičiuoti šią išmoką?

43 Iš pradžių reikia pažymėti, kaip tai matyti iš šio sprendimo 30–32 punktų, norint, kad būtų suteikta teisė gauti išankstines gražinamąsias išmokas, pirmiausia reikia įrodyti, kad produktai, už kuriuos buvo pateikta mokėjimo deklaracija, buvo pateikti muitinės priežiūrai ir ten buvo saugomi iki jų eksportavimo. Įrodymus, kad buvo laikytasi su muitinės priežiūros tvarka susijusių pareigų, turi pateikti eksportuotojas pagal Sąjungos muitų teisės aktų nuostatas ir tai turi būti padaryta, kaip tai buvo išaiškinta šio sprendimo 37–39 punktuose.

44 Šiems produktams taikoma muitinės priežiūros sistema siekiama užtikrinti, kad mokėjimo deklaracijoje nurodyti produktai ir realiai eksportuoti produktai yra tie patys. Jeigu nebūtų reguliariai taikoma muitinio sandėliavimo procedūra, negalėtų būti tinkamai įrodyta, kad išankstinio mokėjimo deklaracijoje nurodytos prekės buvo iš tiesų eksportuotos. Geriausiu atveju būtų galima konstatuoti, kad eksportuotas panašus kiekis panašaus pobūdžio prekių.

45 Nesilaikant reguliarios muitinio sandėliavimo procedūros visų pirma baudžiama pagal Reglamento Nr. 3719/88 43 straipsnį (žr. 2000 m. kovo 21 d. sprendimo *LFZ Nordfleisch*, C-217/98, Rink. p. I-1619, 42 punktą). Remiantis šio 43 straipsnio 1 dalimi, jeigu produktams taikoma Reglamento Nr. 565/80 4 straipsnyje numatyta tvarka

ir jeigu eksportuotojas visiškai ar iš dalies atsiima iš muitinės priežiūros šiuos produktus, įsipareigojimas eksportuoti nurodytą kiekį laikomas neįvykdytu, o tai reiškia, kad netenkama teisės į grąžinamąją išmoką už šį kiekį.

46 Atsiėmimui iš muitinės priežiūros reikia prilyginti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytą atvejį, kai nebuvo laikytasi pagal Sąjungos muitų teisės aktus nustatytos pareigos vesti produktų, kuriems taikomas muitinis sandėliavimas, atsargų apskaitą. Dėl šių dviejų aplinkybių muitinės tarnybos nebegali kontroliuoti atitinkamų produktų judėjimo ir todėl patikrinti, ar yra įvykdytos su eksporto grąžinamųjų išmokų išankstiniu mokėjimo sistema susijusios sąlygos.

47 Todėl į antrojo klausimo pirmą dalį reikia atsakyti taip: jeigu ir tiek, kiek nebuvo laikytasi Sąjungos muitų teisės aktuose nustatytos pareigos vesti pagal Reglamento Nr. 565/80 4 straipsnį muitinės priežiūrai pateiktų produktų atsargų apskaitą, įrodymas, kad eksportuotos prekės yra panašaus kiekio ir pobūdžio kaip nurodytosios išankstinio mokėjimo deklaracijoje, nėra pakankamas tam, kad su šiomis prekėmis susijusių eksporto grąžinamųjų išmokų suma galėtų būti laikoma įgyta eksportuotojo.

48 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar tuo atveju, kai eksportuotojas dėl to, kad nesilaikė pareigos vesti produktų, kuriems taikomas muitinis sandėliavimas, atsargų apskaitą, turi visiškai ar iš dalies grąžinti avansu kaip eksporto grąžinamąsias išmokas sumokėtas sumas, grąžintiną sumą reikia padidinti 20 %, kaip tai numatyta Reglamento Nr. 3665/87 33 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje.

49 Pirmiausia primintina, kad pagal minėtą Reglamento Nr. 3665/87 33 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, jeigu konstatuojama, kad už eksportuotus kiekius mokėtina grąžinamųjų išmokų suma yra mažesnė nei sumokėtas avansas, kompetentinga nacionalinė institucija nedelsdama inicijuoja procedūrą, kad ūkio subjektas grąžintų šių dviejų sumų skirtumą, padidintą 20 %.

50 Žinoma, šioje nuostatoje nėra aiškiai įvardijamas asmuo, kuris prireikus turi sumokėti šią 20 % padidintą sumą. Vis dėlto, kaip pažymėjo Europos Komisija, vienintelis eksportuotojas palaiko santykius su kompetentingomis institucijomis. Būtent jis pagal Reglamento Nr. 3665/87 25 straipsnį iš pradžių turi pateikti mokėjimo deklaraciją, taip pat jis pagal šio reglamento 31 straipsnį prieš kompetentingoms institucijoms priimant šią deklaraciją turi pateikti užstatą, lygų tuo metu apskaičiuotos grąžinamosios išmokos sumai, kuri dar padidinama 20 %. Būtent eksportuotojas vėliau pagal to paties reglamento 29 straipsnį turi pateikti ir prašymą raštu, kuris yra vienintelis pagrindas, kad kompetentingos institucijos jam avansu pervestų eksporto grąžinamąsias išmokas. Tuo atveju, jei pakeičiama prekių paskirties vieta, šis papildomas formalumas eksportuotojui visų pirma suteikia galimybę visiškai atsisakyti šio mokėjimo ir tokiu atveju susigrąžinti visą pateikto užstato sumą (žr. minėto Sprendimo *LFZ Nordfleisch* 36 ir 40 punktus).

51 Be to, iš Reglamento Nr. 3665/87 ketvirtos konstatuojamosios dalies matyti, kad šis 20 % padidinimas buvo numatytas siekiant išvengti, kad atitinkamam eksportuotojui bus nepagrįstai pervestos sumos. Kaip nusprendė Teisingumo Teismas, tais atvejais, kai taikoma išankstinio išmokėjimo sistema, jei išaiškėtų, kad nebuvo pagrindo skirti grąžinamąsias išmokas, ūkio subjektams būtų nepagrįstai neatlygintinai suteiktas kreditas (1987 m. vasario 5 d. Sprendimo *Plange Kraftfutterwerke*, 288/85, Rink. p. 611, 14 punktas).

52 Iš to išplaukia, kad būtent eksportuotojui tenka atsakomybė už pareigų, susijusių su eksporto grąžinamųjų išmokų išankstinio išmokėjimo sistema, nesilaikymu.

53 Vadinasi, neatsižvelgiant į asmens, kurį kompetentingos institucijos paskyrė vesti muitiniam sandėliavimui pateiktų produktų atsargų apskaitą, atsakomybę, eksportuotojui tenka šios pareigos neįvykdymo pasekmės. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad eksportuotojas gali laisvai pasirinkti kontrahentus, taip pat jis privalo imtis tinkamų atsargumo priemonių ir į su jais sudaromas sutartis įrašyti atitinkamas sąlygas arba sudaryti atitinkamą draudimo sutartį (2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *Käserei Champignon Hofmeister*, C-210/00, Rink. p. I-6453, 80 punktas).

54 Bet kuriuo atveju reikia pridurti, kad pagrindinėje byloje, kur prekės buvo laikomos privačiame C tipo sandėlyje, pareiga vesti atsargų apskaitą pagal Bendrijos muitinės kodeksą įgyvendinančio reglamento 517 straipsnio 1 dalį teko sandėlininkui, kuris, remiantis minėto reglamento 504 straipsnio 1 dalimi, buvo kartu ir depozitorius, ir eksportuotojas.

55 Todėl į antrojo klausimo antrą dalį reikia atsakyti taip: tuo atveju, kai eksportuotojas dėl to, kad nesilaikė pareigos vesti produktų, kuriems taikomas muitinis sandėliavimas, atsargų apskaitą, turi visiškai ar iš dalies grąžinti avansu kaip eksporto grąžinamąsias išmokas sumokėtas sumas, grąžintiną nepagrįstai gautą sumą reikia padidinti 20 %, kaip numatyta Reglamento Nr. 3665/87 33 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

56 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. Sąjungos teisės nuostatos dėl eksporto grąžinamųjų išmokų išankstinio išmokėjimo turi būti aiškinamos taip, kad produktų, kuriems taikoma muitinio sandėliavimo procedūra, atsargų apskaitos vedimas pagal Sąjungos muitų teisės aktus yra su šiais produktais susijusių eksporto grąžinamųjų išmokų išankstinio išmokėjimo sąlyga. Vis dėlto likusios abejonės dėl tam tikrų įrašų teisingumo ar dėl atsargų apskaitoje esančių neatitikimų gali būti išsklaidytos remiantis papildomais dokumentais, jeigu šie dokumentai tenkina kompetentingas nacionalines institucijas.

2. Sąjungos teisės nuostatos dėl eksporto grąžinamųjų išmokų išankstinio išmokėjimo turi būti aiškinamos taip:

— jeigu ir tiek, kiek nebuvo laikytasi Sąjungos muitų teisės aktuose nustatytos pareigos vesti muitinės priežiūrai pateiktų produktų atsargų apskaitą, įrodymas, kad eksportuotos prekės yra panašaus kiekio ir pobūdžio

kaip nurodytosios išankstinio mokėjimo deklaracijoje, nėra pakankamas tam, kad su šiomis prekėmis susijusių eksporto grąžinamųjų išmokų suma galėtų būti laikoma įgyta eksportuotojo,

— **tuo atveju, kai eksportuotojas dėl to, kad nesilaikė pareigos vesti produktų, kuriems taikomas muitinis sandėliavimas, atsargų apskaitą, turi visiškai ar iš dalies grąžinti avansu kaip eksporto grąžinamąsias išmokas sumokėtas sumas, grąžintiną nepagrįstai gautą sumą reikia padidinti 20 %, kaip tai numatyta 1987 m. lapkričio 27 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 3665/87, nustatančio išsamias bendrąsias eksporto grąžinamųjų išmokų už žemės ūkio produktus sistemos taikymo taisykles, be kita ko, iš dalies pakeisto 1993 m. birželio 30 d. Komisijos reglamentu (EEB) Nr. 1708/93, 33 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje.**

Parašai.